

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовао комисију На седници одржаној 27. априла 2016. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду донело је одлуку (бр. 1127/1 од 05. маја 2016. године) о образовању Комисије за преглед и оцену докторске дисертације коју је мрСнежана Адамовић предала под насловом „Петар II Петровић Његош у српској критичкој мисли XX века (Николаја Велимировића, Исидоре Секулић, Ива Андрића и Милована Ђиласа)“. 2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: 1. др Зорица Несторовић, ванредни професор, српска књижевност, 01.11.2011, Филолошки факултет Универзитета у Београду 2. др Мило Ломпар, редовни професор, српска књижевност, 22.12.2010, Филолошки факултет Универзитета у Београду 3. др Миливој Ненин, редовни професор, српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, 17.03.2005, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Снежана (Љубивоје) Адамовић 2. Датум рођења, општина, република: 28.12.1964, Лазаревац, Београд, Република Србија 3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 13.12.2005, Филолошки факултет Универзитета у Београду, „Експлицитна, имплицитна и имажинативна поетика у делима Милисава Савића до 1998. године“; 4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: српска књижевност
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
„Петар II Петровић Његош у српској критичкој мисли XX века (Николаја Велимировића, Исидоре Секулић, Ива Андрића и Милована Ђиласа)“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са знаком броја страна поглавља, слика, шема, графика и сл.

Докторска дисертација **мр Снежана Адамовић „Петар II Петровић Његош у српској критичкој мисли XX века (Николаја Велимировића, Исидоре Секулић, Ива Андрића и Милована Ђиласа)“** укупно има 197 страница. Композиционо посматрано ова дисертација има седам делова (Увод, 1–6; Владика Николај и владика Његош, 7–75; Исидора Секулић и Његош, 181–108; Иво Андрић и Његош, 109–133; Ђилас и Његош, 134–180; Закључна разматрања, 200–415; Закључак, 416–430; Литература, 431–439).

Овај рад припада типу тематске докторске дисертације у којој се смењују описи делова предмета истраживања. Описи заједно узев представљају прегледно изношење модела који ти делови репрезентују у истраживачком смислу. У питању су четири начина рецепције дела Петра II Петровића Његоша у српској култури XX века: (1) ФИЛОСОФСКО–ТЕОЛОШКИ, (2) КЊИЖЕВНО–КРИТИЧКИ, (3) КЊИЖЕВНО–УМЕТНИЧКИ и (4) ИДЕОЛОШКО–ПОЛИТИЧКИ. Према се сваки од четири именована начина рецепције идентификује са по једним представником – па је тако представник првог владика Николај Велимировић, другог Исидора Секулић, трећег Иво Андрић, а четвртог Милован Ђилас – приметно је да се често у опусима И. Секулић и И. Андрића пројављују знаци и неког другог начина рецепције који употпуњује овај примарни. Тачније, у њиховој рецепцији смењују се књижевно–критички и књижевно–уметнички начин. У том смислу докторанд на самом почетку уводи своју типологију приступа Његошевом делу разликујући (1) АПОЛОГЕТСКО–ТЕОЛОШКИ ПРИСТУП НИКОЛАЈА ВЕЛИМИРОВИЋА; (2) КЊИЖЕВНО–ЕСЕЛИСТИЧКИ ПРИСТУП ИСИДОРЕ СЕКУЛИЋ; (3) ИСТОРИЈСКО–ЕСЕЛИСТИЧКИ ПРИСТУП ИВА АНДРИЋА и (4) МАРКСИСТИЧКО–ДИЈАЛЕКТИЧКИ ПРИСТУП МИЛОВАНА ЂИЛАСА у *Легенди о Његошу* и СОЦИО–ЕСТЕТИЧКО–БИОГРАФСКИ у књизи *Његош – владар, пјесник и владика*. Докторанд врло подробно представља сва она дела у којима репрезенти наведена четири приступа промишљају Његошеву мисао и песништво. У свом приказу њихове мисли о Његошу, она за сваког појединачно установљава њене тежишне тачке, реконструише еволутивну нит односа према највећем српском песнику, али истовремено и показује тачке њиховог сусретања. У завршним разматрањима она своди линије интерпретације тако да управо даје садржај пресека наведена четири начина рецепције дела Петра II Петровића Његоша у српској култури XX века.

Рад је употпуњен библиографијом која има 146 библиографских јединица.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У уводу докторанд излаже основе свога истраживања, назначавajući његове амплитуде, корпус, методологију и доносећи типологију која ће бити основно композиционо устројство докторске дисертације.

У другом поглављу „Владика Николај и владика Његош“, она најпре полази од у литератури назначеног корпуса богословских и/или философских метода које је владика Николај Велимировић примењивао у својим философско–теолошким расправама а које није нигде прецизно именовао нити систематизовао. Истичући да се „Николај стално држи једног начела: садржај одређује метод, а не метод садржај.“ (7), мр Снежана Адамовић као методе његовог истраживања наводи (1) априорно–апостериорни као онтолошки и (2) аскетски као доксолошки метод. Следећи даље ову нит, она издваја и Велимировићеве методе излагања: (1) симболички; (2) аналогички; (3) реторски; (4) синтетички; (5) критички метод и (6) метод генерализације. Имајући на уму наведени својеврсни органон Велимировићег приступа, она представља његово централно дело овог круга *Религију Његошеву*. У том смислу издваја категорије религије, природе, човека и вере као тежишта Велимировићеве рецепције Његошевог дела.

У трећем поглављу „Исидора Секулић и Његош“, докторанд реконструише

позитивистичке околности Исидориног бављења односно посвећености Његошу наводећи елементе из њене биографије, кореспонденције, докумената... Њено разумевање Његоша докторанд сагледава на фону њеног дела, контекстуализујући њен интерес за Његоша најпре у њене есеје (како оне који су посвећени црногорском владици, тако и оне у којима га она само помиње, на пример као митског човека), а затим и у монографију *Његошу књига дубоке оданости*. Поред позитивистички описаних околности, докторанд прегледно представља Исидорин рад, указује на основна тежишта њене мисли о Његошу, и без обзира на то што о овој теми постоји традиција тумачења, она – уважавајући је – покушава да дâ и свој поглед на тему што јој најчешће полази за руком на оним местима када Исидорин однос контрастира Андрићевом, а њен приступ и стил Шмаусовом, Анице Савић Ребац, Слијепчевићевом, Велимировићевом.

У четвртном поглављу докторанд пажњу посвећује односу Ива Андрића према Његошу. У одговору на питање „Зашто о Његошу?” и „Шта је Његош значио Андрићу?”, полази од Андрићевог става да му је Његош духовни орјентир и путоказ и истиче да је писац *Проклете авлије* објавио десет есеја о Владици Раду и то у интервалу од тридесет осам година односно од 1925. до 1963. године као и да је дао допринос церемонијалном прослављању Његошевог лика повод неколико кључних јубилеја везаних за његов живот и рад. Даљом анализом указује се на методолошка полазишта са којих је један писац приступао другом и одређује аксиолошки аспект у Андрићевом тумачењу Његошеве мисли и дела.

Пето поглавље израста на разматрању односа Милована Ђиласа према Његошу и његовом делу. Истичући да се о Ђиласу може говорити као о представнику његошологије у нас, докторанд издваја и анализира бројне аспекте Ђиласове рецепције Његошевог живота и дела и притом показује како се она мењала, на којим је етичким и естетичким категоријама израсла, какав је однос Ђилас успоставио према до тада постојећој традицији тумачења Његошевог опуса. У том контексту докторанд тежи да истражи шта је то ново што у Ђиласовој мисли о Његошу постоји и стога врло прегледно представља његова дела о песнику *Горскога вијенца*.

Закључна разматрања ове тематске докторске дисертације назначавају тачке сусрета дефинисаних приступа Његошевом делу.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

уз

напомену:

Навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

МОНОГРАФИЈЕ:

1. *Созерцање Беседа под Гором*, реторичка студија о беседништву Владике Николаја Велимировића, Глас цркве, Ваљево, 1994; (друго издање: Задужбина Петар Кочић, Бањалука, 2000; треће издање: Духовни центар Св Владике Николаја, Манастир Лелић, 2003)
2. *Поетика Милисави Савића*, Рашка школа, Аријадна, Београд, 2009.

СТУДИЈЕ, ПРИКАЗИ И ЧЛАНЦИ:

1. „Изузетно остварене слике” (О „Обрнутој цркви” Славена Радовановића), „Напред”, год. IV, бр. 27 (Додатак за културу, уметност и науку); а под истим насловом прештампано у листу „Венац”, бр. 188, март 1991. године.
2. „Господа ми мога... тога овде у књигама нема” (о „Одабрани и пропасти Бодрога...”, М. Ј. Вишњића) „Писац”, 15, Нови Сад, 25. марта 1991. године, бр. 2202, Ваљево, а под насловом

- „Нинова награда за роман године” у листу „Венац”, бр.189, Горњи Милановац, март 1991.)
- 3.„Прича посебног кова” (о „Дневнику некрштених дана Мила Радовановића), „Напред” (Додатак за културу, науку и уметност) год. V, бр. 31, Ваљево, 1991. године.
- 4.„Проблеми морала” (о књизи „Које волимо” Александра Тишме), „Венац” бр. 190-191, мај-јун 1991. године, Горњи Милановац
- 5.„Зашто не би топови ћутали кад музе певају” (о „Ћупу комитског војводе” Милисав Савића), „Напред” (Додатак за културу, науку и уметност), год V, бр. 32, Ваљево, 1991. године.
- 6.„Сигналистички поход против смисла и бесмисла” (о „Дневнику некрштених дана” Мила Радовановића), „Венац”, бр. 192, септембар 1991., Горњи Милановац.
- 7.„Повјест о ђаволу Славена Радовановића” (о „Обрнутој цркви” Славена Радовановића), „Јавност”, год. II, бр. 46, август 1991., Сарајево.
- 8.„Преплитање мита и забиље” (о „Ћупу комитског војводе” Милисав Савића), „Јавност”, год. II, бр. 48, септембар 1991., Сарајево.
- 9.„Притајено незадовољство и чежња за избављењем” (о „Бугарској бараци” Милисав Савића), „Напред”, Ваљево 1991.
- 10.Студија „Вук Бранковић у историји и легенди – о Вуку Бранковићу поводом сталног узнемиравања његових сени” I-II, „Напред”, година IV, бр. 34-35, Ваљево.
- 11.„Аутобиографија срца и памети – Путописи Јована Дучића” (Студија је у целини објављена као фељтон у недељнику „Напред”, Ваљево, од 27.12.1992. године)
- 12.Изводе из студије под називом „Јован Дучић – повратак песника”, поводом припрема за песников повратак у родно Требиње, после 48 година изгнанства, објавио је часопис „Венац” у новембру 1991., број 194.
- 13.„Да ли је живот сан између два буђења” (о „Звездама повезани” Саше Хаџи Таничића), „Венац”, бр. 197, фебруар 1992. И под истим насловом у листу „Напред”, 1992. године, Ваљево.
- 14.„Омета ли страх од звона и самог главног мајстора” (о „Страху од звона” Радослава Братића), „Освит”, двобој 5-6, 1992. у Ваљеву.
- 15.„Девет кругова са епилогом” (о „Астрагану” Драгана Великића), „Венац” 1992. године, Горњи Милановац. И под истим насловом у „Напреду”, 24. јануара 1992. године.
- 16.„Ми знамо шта је добро, али не маримо” (о „Хлебу и страху” Милисав Савића), „Напред”, 20. март 1992. год., Ваљево)
- 17.„Онеобичавање слика” (о „Унутрашњој страни ветра” Милорада Павића), „Венац”, бр. 5-6, 1992., Горњи Милановац.
- 18.„Рошаво огледало” (о „Годинама расплета” Радована Бели Марковића), „НИН”, 30. априла 1993., Београд.
- 19.„Господа ми мога... тога овде у књигама нема” (о „Одбрани и пропасти „Бодрога” Мирослава Јосића Вишњића) У Зборнику радова „Тридесет година – пола века”, „Драганић”, Београд, 1995.
- 20.„Бајо Пивљанин није међу мртвима” (о књизи „Бајо Пивљанин у историји, легенди, причи”, Милорада Р. Белечића и Божидара Младеновића, „Савременик”, број 97-98/2002 (стр. 135-137)
- 21.„Експлицитна, имплицитна и имагинативна поетика у делу Милисав Савића”, „Нова Зора”, часопис за књижевност и културу, зима 8/2005.; пролеће 9/2006., Српско просвјетно и културно друштво „Просвјета”, Билеће и Гацко, (стр. 264-268)
- 22.Књижевно дело Милисав Савића, зборник радова са научног скупа одржаног у Рашки и Новом Пазару 17. и 18. јуна 2011., Рашка, Нови Пазар, 2011; Мр Снежана Адамовић „Поетика у делу Милисав Савића” (одломак) (7-40)

VII	ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА
У својој докторској дисертацији, Петар II Петровић Његош у српској критичкој мисли XX века (Николаја Велимировића, Исидоре Секулић, Ива Андрића и Милована Ђиласа”, мр Снежана Адамовић остварује следеће: (1) утврђивање четири начина рецепције дела Петра II Петровића Његоша у српској култури XX века; (2) тематски преглед основних тежишта сваког појединачног приступа Његошевом делу; (3) анализа дела у којима су владика Николај Велимировић, Исидора Секулић, Иво Андрић и Милован Ђилас истраживали и тумачили дело и живот Петра II Петровића Његоша. Посебан аспект ових анализа је онај који се односи на контекстуализацију ових дела о Његошу у опус тумача у целини, па се тако из њихове рецепције Његоша разоткрива и идејни хоризонт њихових дела; (3) повремено контрастивно истраживање појединачних приступа на основу чега је могуће реконструисати својеврсни пресек ових типова рецепције, али и показати који се аутори у одређеним тачкама свог односа према Његошу приближавају, а у којима се разилазе; (4) хронолошки преглед развоја рецепције дела Петра II Петровића Његоша у српској култури XX века с посебним освртом на моменат савремеништва, тачке сусрета, критичку рецепцију традиције тумачења...	
VIII	ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА
НАПОМЕНА: Навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања. Комисија за преглед и оцену докторске дисертације коју је мрСнежана Адамовић предала под насловом „Петар II Петровић Његош у српској критичкој мисли XX века (Николаја Велимировића, Исидоре Секулић, Ива Андрића и Милована Ђиласа” на основу напред наведеног закључује да се овој докторској дисертацији и у целости и у појединим аспектима може дати позитивна оцена.	
X	ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже: Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да се докторска дисертација коју је мрСнежана Адамовић предала под насловом „Петар II Петровић Његош у српској критичкој мисли XX века (Николаја Велимировића, Исидоре Секулић, Ива Андрића и Милована Ђиласа” прихвати и да се кандидат позове на одбрану докторске дисертације.	

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Зорица Несторовић, ванредни професор
2. др Мило Ломпар, редовни професор
3. др Миливој Ненин, редовни професор